EGÉSZSÉG-TÁMOGATÓ TÁJÉPÍTÉSZET

a Royal-kert eszközeivel

Caronte-Veisz Adrienn

Ph.d., okl.

Tájépítészmérnök

Veszprém, 2025.10.17.

ROYALKERT
Zölden minden jobb

Buglo

01. Egészség és tájépítészet;

Miért fontos erről beszélni, Kutatási eredmények

02. Bizonyítékokon alapuló tervezés

Tervezési irányelvek Royal-Kert projektjei példáján

03. Esettanulmány

Pető András Kar, Kútvölgyi út, Intézménykert

ROYALKERT Zölden minden jobb

Buglo

“Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya.”

A WHO (Egészségügyi Világszervezet) definíciója szerint

ROYALKERT
Zölden minden jobb

01. Egészség és tájépítészet;

Miért fontos erről beszélni, Kutatási eredmények

A TERMÉSZET ÉS A PSZICHOFIZIKÁLIS JÓLLÉT

Kutatási adat	Teória	Állítás
1916, Carl G Jung	**Kollektív tudattalan**	Őseink lelki élete a genetikai lenyomat által öröklődik tovább.
1984, Edward O. Wilson	**Biofília-elmélet**	Az emberekben veleszületett hajlam él arra, hogy kapcsolatot keressenek a természettel és más életformákkal. Edward O. Wilson a biofíliát úgy határozza meg, mint „a vágyat arra, hogy kapcsolatba lépjünk más életformákkal.”
1975, Jay Appleton	**Kilátás-menedék elmélet**	A „kilátás és menedék” kifejezés azt próbálja leírni, hogy miért érződik bizonyos környezet biztonságosnak, és ezáltal miért elégíti ki az alapvető emberi pszichológiai szükségleteket. Az ilyen szükségleteket kielégítő környezetek gyakran biztosítják az emberek számára a megfigyelés (kilátás) képességét anélkül, hogy látnák őket (menedék).
1986, Gordon H. Orians	**Szavanna-hipotézis**	Egy evolúciós pszichológiai és antropológiai elmélet, amely azt próbálja megmagyarázni, hogyan befolyásolta az emberi viselkedést, fiziológiát és preferenciákat az, hogy őseink a szavannai környezetben fejlődtek.
1989, Rachel and Stephen Kaplan	**Figyelem-helyreállítási elmélet**	Az elmélet szerint a mentális fáradtság és a koncentráció javítható azáltal, ha időt töltünk a természetben, vagy ha csak nézzük azt.
1991, Roger Ulrich	**Stresszhelyreállítási elmélet**	Ulrich szerint a természetes környezetek – például fák, víz, zöld növényzet, tájképek – látványa automatikusan megnyugtatja az embert, csökkenti a fiziológiai izgalmat és helyreállítja az érzelmi egyensúlyt.

FORRÁS: CARONTE-VEISZ ADRIENN, PH.D DISSZERTÁCIÓ, HEALTHY AGING IN METROPOLITAN LANDSCAPES, 2019

01. Egészség és tájépítészet;

Miért fontos erről beszélni, Kutatási eredmények

FORRÁS: ROZEK, J. ET AL.,
HTTPS://IRP.CDN-WEBSITE.COM/541AA469/FILES/UPLOADED/0125_HABD_A4_PUBLIC_OPEN_SPACES-F.PDF

MENTAL STRENGH PIRAMIS - GRAHAN, STIGSDOTTER, 2010

GRAHN & STIGSDOTTER, 2010

FIZIKAI AKTIVITÁS

MOTANGE: LYTT ARCHITECTUR, SONAESE

BIZTONSÁG ÉS REZILIENCIA

MOTANGE: TREDJENATUR, COPENHAGEN, CLIMATE-ADAPTIVE NORREBRO PROJECT

MITŐL EGÉSZSÉG-MEGŐRZŐ EGY VÁROSI SZABADTÉR

MOTANGE: TURENSCAPE, SANLIHE CORRIDOR (LINEÁRIS PARK)

ÖNÁLLÓSÁG, MENTÁLIS EGÉSZSÉG

FOTO: IWAN BAAN, SUPERSKILLEN PARK, CONEPHAGEN

SZOCIÁLIS INTERAKCIÓ

ROYALKERT
Zölden minden jobb

FORRÁS: CARONTE-VEISZ ADRIENN, PH.D DISSZERTÁCIÓ, HEALTHY AGING IN METROPOLITAN LANDSCAPES, 2019

02. Bizonyítékokon alapuló tervezés

Tervezési irányelvek Royal-Kert projektjei példáján

Térélmények kialakítása

Biztonságos menedék jelleg

ROYALKERT
Zölden minden jobb

Tihany, magánkert, tervező: Nagyajtai Zsuzsa

Térélmények kialakítása

Biztonságos menedék jelleg

Budapest, XII. K., Pető Intézet kertje, tervezte: Caronte-Veisz Adrienn

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Érzékszervi stimulálás

Hallás, Szaglás, Látás, Tapintás, Ízlelés

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Természetközeli anyaghasználat

Zsámbék, Csillagvár Ref. Óvoda, fénykép: Danyi Balázs

ROYALKERT Zölden minden jobb

Buglo

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Színválasztás jelentősége

Egészséges, többszintű növénytársulások

ROYALKERT Zölden minden jobb Buglo

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Városi terekbe “visszatér a természet”

Élőhelyek teremtése

Veszprém, Rózsa úti társasház tetőkertje, esőkertje

tervezte: Kerecsényi Lili, Szücs Alexandra

ROYALKERT

Zölden minden jobb

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Természetet imitáló formák

ROYALKERT Zölden minden jobb

Buglo

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Vízzel való kapcsolat

Pécs, Vizes játszótér, tervező: Caronte-Veisz Adrienn

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Terepbe simuló, természetközeli kialakítás

Bodajk, Kesellő-hegyi játszótér, Tervező: Caronte-Veisz Adrienn

ROYALKERT Zölden minden jobb

Buglo

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Terepbe simuló, természetközeli kialakítás

ROYALKERT
Zölden minden jobb

Zánka, Magánkert,

Építész tervező: Poós Tamara

Tájépítész tervező: Caronte-Veisz Adrienn

B-B Metszet

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Szociális készségek erősítése (Integrált, többen játszható elemek, szerepjátékra alkalmas eszközök)

Nyergesújfalú, Közösségi játszótér, tervező: Szücs Alexandra, Kerecsényi Lili

Bécs, Ausztria, Közösségi kert

Bizonyítékokon alapuló tervezés

Kertészkedés, mint terápia

Közösségi kertek

ROYALKERT
Zölden minden jobb

Buglo

Fizikai aktivitás elősegítése a szabadban

-Lakókörnyezetbe ágyazott edzőterek

-Motorikus, fejlesztő parkok

Budapest, IV. Kerület, Béke tér, tervező: Caronte-Veisz Adrienn

ROYALKERT Zölden minden jobb

Buglo

03. Esettanulmány

Semmelweis Egyetem, Pető András Kara, Kútvölgyi út - Terápiás jellegű kert

Esettanulmány: Pető Intézet udvara
(Budapet, Kútvölgyi út 8)

Terápiás jellegű intézménykert

Tervezés célja: Az udvar hozzájáruljon az ide járó gyermekek, itt kezelt, felnőtt rehabilitációval érintettek, itt dolgozó és hallgatók életminőségének javulásához, fizikai, mentális, szociális jóllétük fejlesztéséhez, elősegítse a terápiás folyamatokat.

Főbb tervezési irányelvek:

Parkhasználók igényeire reflektál
Akadálymentes, integrált játszóeszközök
Természeti értékek védelme
Árnyas, resztoratív (erősítő, helyreállító hatású)
Kényelem és biztonság
Stimuláló, érzékszervekre ható
változatos, izgalmas élmények,
Közös játékra alkalmas eszközök, intim terek
Motorikus készségeket fejlesztő eszközök
Kertészkedés, mint terápia
Terápiába való bevonás

Esettanulmány: Pető Intézet udvara (Budapet, Kútvölgyi út 8)

Terápiás jellegű intézménykert

tervező: Caronte-Veisz Adrienn

ÖNTÖTT GUMIBURKOLATÚ AKADÁLYMENTES “KRESZPARK”, DUPLA KORLÁTTAL

Esettanulmány: Pető Intézet udvara (Budapet, Kútvölgyi út 8)

Terápiás jellegű intézménykert

tervező: Caronte-Veisz Adrienn

MAGASÁGYÁSOK - ÉTKEZŐTÉR

Buglo ROYALKERT Zölden minden jobb

Esettanulmány: Pető Intézet udvara (Budapet, Kútvölgyi út 8)

Terápiás jellegű intézménykert

tervező: Caronte-Veisz Adrienn

FITNESZ TÉR

Esettanulmány: Pető Intézet udvara (Budapet, Kútvölgyi út 8)

Terápiás jellegű intézménykert

tervező: Caronte-Veisz Adrienn

ROYALKERT
Zölden minden jobb

ROYALKERT
Zölden minden jobb
Buglo

Esettanulmány: Pető Intézet udvara (Budapet, Kútvölgyi út 8)

Terápiás jellegű intézménykert

Esőkert

Hemerocallis
Stella d' Oro

Verbena bonariensis

Carex morrowii
'Ice Dance'

Hypericum x calycinum

Phlomis russeliana

Aegopodium podagraria

Ceratostigma plumbaginoides

Euphorbia characias

Anemone 'Serenade'

Magkeverék - Hidrovetés
(szárazságtűrő évelők, kétévesek és magukat magról szaporítók, hazai vad fajok. Vázfajok száma hozzávetőleg: 20 faj

Szarvaskerep (Lotus corniculatus); Tarka koronafürt (Securigera varia); Vöröshere (Trifolium pratense) vad változat; Aszúszegfű (Petrorhagia prolifera); Borsfű (Clinopodium vulgare); Borzaskata (Nigella damascena) középkék, vad populációból; Borzas orbáncfű (Hypericum hirsutum); Csabaíre (Vérfű) (Sanguisorba minor); Csilláros ökörfarkkóró (Verbascum lychnitis); Erdei peremizs (Inula conyza); Ernyős keverék, alacsony vad fajok (3 faj); Fehér szamárkenyér (Echinops sphaerocephalus); Fűzlevelű peremizs (Inula salicina); Gilisztaűző varádics (Chrysanthemum vulgare); Jakabnapi aggófű (Senecio jacobaea); Kardos peremizs (Inula ensifolia); Kisezerjófű (Centaurium erythraea); Közönséges bábakalács (Carlina vulgaris); Közönséges cickafark (Achillea millefolium) ; Közönséges gyíkfű (Prunella vulgaris); Közönséges gyújtványfű (Linaria vulgaris); Közönséges orbáncfű (Hypericum perforatum); Közönséges párlófű (Agrimonia eupatoria); Lamiaceae vad fajok keveréke (2 faj); Ligeti zsálya (Salvia nemorosa); Mezei keresztfű (Cruciata laevipes); Murok v. vadmurok (Daucus carota); Nyugati imola (Centaurea rhenana); Őszi oroszlánfog (Leontodon autumnalis); Őszirózsa fajok (Aster spp.), vad fajok keveréke (2 faj); Pipacs és egyéb vad Mákfélék keveréke (2 faj); Pongyola harangvirág (Campanula sibirica subsp. divergentifolia); Réti peremizs (Inula britannica); Sarlós gamandor (Teucrium chamedrys); Sötétzöld füzike (Epilobium obscurum); Szappanfű (Saponaria officinalis); Szegfű fajok (Dianthus spp.) (2 faj); Szurokfű, oregano vad forma (Origanum vulgare); Terjőke kígyószisz (Echium vulgare); Útifüvek, válogatás (3 faj); Vadrezeda (Reseda lutea); Vajszínű ördögszem (Scabiosa ochroleuca)

Buglo ROYALKERT
Zölden minden jobb

CARONTE-VEISZ ADRIENN

KREATIV@ROYALKERT.HU

+36 20 410 7266